

Весною 2014 року стартував проект інтерактивної онлайн-освіти EdEra, який створює онлайн-курси та освітній контент широкого спектра. Мета цього проекту - зробити освіту в країні на зразок західних найкращих освітніх ініціатив доступною та якісною. У жовтні 2014 року впроваджено в роботу платформу українських масових онлайн-курсів Prometheus – проект, який співпрацює з викладачами ВНЗ України. Вказаний ресурс надає безкоштовну можливість навчальним закладам та зацікавленим організаціям розмістити свої курси на платформі, а для слухачів відкривається безкоштовний доступ до них [2].

Література:

1. Мегеденюк М. Як отримати закордонний диплом, не виходячи з дому / М. Мегеденюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studway.com.ua/distanciina-osvita/>
2. Нікіцька М. MOOC у світі та в Україні / М. Нікіцька. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://lib.dystlab.com/index.php/content/education/14-moocs-ukraine \](https://lib.dystlab.com/index.php/content/education/14-moocs-ukraine)

УДК 378.147

**ПРОБЛЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ
СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА**

*Костенко Ю.О., к.т.н., доцент
Курган А.С., магістр
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В умовах сучасного навчального середовища змінюються цілі, способи, результати і предмет діяльності студентів. Відповідно змінюються вимоги до особистості та професійної підготовки здобувача вищої освіти. Через це в діяльності студента значну роль починає відігравати здатність до самоосвіти та самостійної роботи.

У Законі України «Про вищу освіту», стаття 50, вказано, що однією з чотирьох форм організації освітнього процесу є самостійна робота [1]. Відповідним чином організована самостійна робота студентів дозволяє:

- формувати свідомість і зміцнювати знання;
- поліпшувати вміння і навички, визначені програмою кожної навчальної дисципліни;
- підготовлювати студентів до активного використання набутих знань;
- поглиблювати у студентів пізнавальні здібності;
- розвивати культуру розумової і фізичної праці;
- виробити необхідність ефективно примножувати самоосвітній рівень.

Сутність самостійної роботи, технологію та методику її організації досліджували наступні науковці: Балджи М.Д., Грицюк Л.К., Заскалета С.Г., Подоляк Л.Г., Сирук Н.В., Фіцула М.М., Юрченко В.І. та інші.

Фіцула М.М. наводить таке визначення самостійної роботи «самостійна робота – це різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності студентів, які вони здійснюють на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі» [2].

Підкасистий П.І. виділяє чотири типи самостійної роботи [3]:

- самостійна робота варіативного типу (пізнавальна діяльність та самостійність студентів виражається у виконанні узагальнень під час аналізу проблемної ситуації, у відмежуванні суттєвого від другорядного; під час виконання роботи такого типу відбувається накопичення нового досвіду діяльності);

- самостійна робота за зразком (роботу виконують на основі зразка або докладної інструкції, внаслідок чого рівень самостійності та пізнавальної активності не виходить за межі репродуктивної діяльності);

- реконструктивна самостійна робота (практичні та інтелектуальні дії студентів, спрямовані на перетворення навчальних текстів, реконструювання та наявного досвіду вирішення завдань, запропонованих для самостійного виконання);

- творча самостійна робота (самостійність та пізнавальна активність студента досягає найвищого рівня, при цьому він отримує принципово нові для нього знання).

У ХНАДУ навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується робочою програмою навчальної дисципліни і формується із такого: максимальна кількість контактних (аудиторних) годин на один кредит становить: для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра — 16 годин, магістра — 10 годин. Решта часу відводиться на самостійну роботу [4]. Тобто мінімальна питома самостійної роботи бакалавра сягає 47 %, а магістра 67 %.

Балджи М.Д. наводить данні що співвідношення часу, яке відводиться на аудиторну і самостійну роботу, в усьому світі становить 1:3,5, що визначено педагогічним досвідом та дидактичним потенціалом цього виду навчальної діяльності [5].

Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. наводять результати досліджень які показали, що найбільші труднощі в навчанні студентів викликають наступні фактори:

- невміння раціонально розподіляти свій час (65,8% опитаних, із яких 73,9% – дівчата);

- відсутність або недостатність навичок самоосвіти;

- невміння самостійно працювати з науковою літературою (у 24,8% – повільний темп сприйняття інформації, у 19,8% – утруднення при орієнтуванні в друкованому матеріалі),

- нездатність управляти своєю діяльністю [6].

Заскалета С.Г. наводить результати анкетування, яке проводилось серед студентів, де лише менше третини студентів здатні спланувати і організувати самостійну роботу. А на запитання «Що заважає Вам вчитися більш успішно?» найбільш великий процент набирає відповідь – «Відсутність навиків самостійної роботи» (80%) [7].

Грицюк Л.К. та Сирук Н.В. наводять результати опитування українських студентів щодо якостей сучасного фахівця, 40 % відведено професіоналізму, 35 % - обізнаності, 15 % - наполегливості та сумлінності й лише 4 % - самостійності [8]. Отримані відповіді вказують на недооцінку ролі самостійної роботи самими студентами.

Можна визначити три групи факторів, які негативно впливають на ефективність самостійної роботи сучасного студента, особливо на перших курсах, це соціальні, навчальні та професійні фактори. Соціальні фактори обумовлені зміною місця проживання, новими умовами життя, особливостями комунікації зі значним колом нових людей (викладачами, студентами та працівниками вищих навчальних закладів), необхідність самостійно планувати фінансові витрати, організувати власний побут, привикати до нового режиму і розпорядку дня і таке інше. Навчальні фактори зумовлені новими формами і методами навчання, особливостями організації самостійної роботи, контролю за нею з боку викладачів вищих навчальних закладів. Професійні проблеми, зазвичай, виявляються в розчаруванні окремих студентів у своєму професійному виборі, так за даними Аналітичного центру CEDOS 21 % опитаних ними студентів бажає

змінити свою спеціальність, а 20 % вагається і обрала варіант «важко відповісти» [9].

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [Текст] / М.М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.
3. Пидкасистый П. И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении [Текст] / П. И. Пидкасистый. – М. : Наука, 1980. – 230 с.
4. Положення про організацію освітнього процесу в ХНАДУ // А. М. Туренко, І. П. Гладкий, С. І. Шерстобітов, Д. П. Лабенко, Ю. Є. Онуфрей – Х.: ХНАДУ, 2015. – 60 с.
5. Балджи М.Д. Методико-педагогічні підходи до самостійної роботи студентів III-IV курсів // М. Д. Балджи // Модернізація змісту вищої економічної освіти: проблеми та перспективи: матеріали науково-методичної конференції присвячений 95-річчю ОНЕУ. – 2016. – С 188-190.
6. Подоляк Л.Г . Психологія вищої школи [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. - К. : ТОВ "Філ-студія", 2006. - 320 с.
7. Заскалета С.Г. Самостійна робота студентів при вивченні іноземної мови як засіб активізації пізнавальної діяльності / С.Г. Заскалета // Психолого-педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання мовознавчих дисциплін : Матеріали науково-практичної конференції МДПІ [Електронний ресурс]. – 2008. – С. 49-52. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/zbirnuku/13/11.pdf>
8. Грицюк Л.К., Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу/ Л. К. Грицюк, М. В. Сірук //

Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Розділ І. Теорія навчання. - 2011. – 17. - С. 9-14.

9. Жерьобкіна Т. Соціально-економічний портрет студентів: результати опитування. [Електронний ресурс] / Жерьобкіна Тетяна, Куделя Марія, Самохін Ігор, Когут Ірина, Стадний Єгор. // Сайт Аналітичного центру CEDOS. – Режим доступу: <https://cedos.org.ua/uk/osvita/sotsialno-ekonomichnyi-portret-studentiv-rezultaty-opytuvannia>

УДК 378.1

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ З ТОЧКИ ЗОРУ ЇХ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Блага В.В., к.е.н., доц.,

Ткач І.С., студент

Харківський національний автомобільно – дорожній університет

Самостійна робота студентів у ВНЗ призначена для самостійного засвоєння матеріалу, який не освітлювався в аудиторії. В кращому випадку по обраній темі студент пише та захищає реферат, при цьому він мало чим відрізняється від матеріалів, знайдених в мережі Інтернет. Для самореалізації майбутнього фахівця такий результат не дає майже нічого, тому, на наш погляд, треба на цей вид роботи поглянути з іншого кута.

Тут можуть стати у пригоді творчі завдання з обраних тем, які необхідно буде виконувати у команді, для виконання яких необхідно розподілити ролі, визначити відповідального, строки виконання, спосіб захисту і таке інше. Це дозволить виробити вміння працювати в команді,